

RAPPORTAGE ENQUETE

Inzet werkwijzen Passend Onderwijs

(2e meting)

Colofon

Uitgegeven door:

Passend Primair Onderwijs Noord-Kennemerland

Vorbereiding en analyse van resultaten:

Merel Knaup MSc

Kristel de Wit MSc

Astrid Ottenheym MLE

drs. Susanne Peek-Beuman

Controle op analyse en rapportage:

drs. Susanne Peek-Beuman, NVO Orthopedagoog-Generalist

OBD Noordwest

Contactgegevens:

Passend Primair Onderwijs Noord-Kennemerland

Hertog Aalbrechtweg 5

1823 DL Alkmaar

info@ppo-nk.nl

Het getoonde materiaal mag niet zonder toestemming van het samenwerkingsverband voor andere doeleinden worden gebruikt.

Inhoud

Inhoud	3
Voorwoord	4
Inleiding	6
1. Groeidocument	7
1.1 Resultaten en toelichting.....	7
1.2 Algemene conclusie: onderdeel Groeidocument.....	10
1.3 Aanbevelingen ten behoeve van werkwijze: Groeidocument	11
2. Consulent Passend Onderwijs	12
2.1 Resultaten en toelichting.....	12
2.2 Algemene conclusie: onderdeel Consulent Passend Onderwijs.....	15
2.3 Aanbevelingen ten behoeve van werkwijze: Consulent Passend Onderwijs	15
3. Werkgebied	17
3.1 Resultaten en toelichting.....	17
3.2 Algemene conclusie: onderdeel Werkgebied.....	19
3.3 Aanbevelingen ten behoeve van werkwijze: Werkgebied	19
Algemene Conclusie	20

Voorwoord

Het samenwerkingsverband is ondersteunend en faciliterend aan de basisscholen in het realiseren van goed, passend onderwijs, dat is afgestemd op de (specifieke) onderwijsbehoeften van kinderen.

Het ondersteuningsplan (april 2014) heeft ertoe geleid dat het samenwerkingsverband een drietal werkwijzen heeft ontwikkeld en geïmplementeerd per 1 augustus 2014. Het gaat om:

- het werken met het groeidocument,
- het werken met de Consulent Passend Onderwijs en
- het (samen)werken in het werkgebied.

In het voorjaar van 2015 is een enquête verstuurd om te meten welke ervaringen de scholen hiermee hebben. In juli 2015 is de rapportage verschenen. Hieronder volgt een samenvatting van de belangrijkste conclusies.

Samenvatting conclusies nulmeting (juli 2015)

Groeidocumentscholen de zien voordelen in het werken met het groeidocument: Het is positief dat de betrokkenheid van ouders, evenals de samenwerking met ouders wordt vergroot. Scholen hebben baat bij het gezamenlijk optrekken met ouders in het proces, in de analyse van een situatie en in het maken van een plan van aanpak. Een ander vaak genoemd voordeel is dat het groeidocument aanzet tot volledigheid, omdat de informatie over een kind bijeen wordt gebracht. Tegelijkertijd gaven scholen aan dat het werken met het groeidocument arbeidsintensief is; het leidt tot een taakverzwaring.

Consulent Passend Onderwijs

Geconcludeerd werd dat scholen over het algemeen positief reageren over het werken met een Consulent Passend Onderwijs. Scholen vinden het belangrijk vinden dat hij/zij optreedt als een goede gespreks-partner die de school kan adviseren en informeren. Ook kan de Consulent Passend Onderwijs verbanden leggen tussen de school en externen/ passende zorg (makelen en schakelen). Aangegeven werd dat van belang is dat de Consulent Passend Onderwijs een neutrale en onafhankelijke houding aanneemt. Het advies wat wordt verkregen zal zich in veel gevallen (moeten) richten op de (on)mogelijkheden binnen de zorg-route. In een aantal gevallen werd nog duidelijkheid hierin gemist, zowel op praktisch (wat is er mogelijk?) als financieel gebied (wat kan bekostigd worden?).

Werkgebieden

Geconcludeerd werd dat het nog te vroeg was om conclusies te trekken: een groot deel van de scholen gaf aan nog weinig ervaring te hebben opgedaan met deze werkwijze en/of nog zoekende te zijn. Ruim een derde deel van de scholen reageerde positief op de samenwerking binnen het werkgebied. Scholen hebben baat bij het uitwisselen en delen van kennis; om daarbij van elkaar te leren.

In de rapportage van juli 2015, heeft de auteur (Peek-Beuman, OBD Noordwest) een aantal aanbevelingen gedaan. Als reactie op deze aanbevelingen heeft het samenwerkingsverband de volgende aanpassingen/veranderingen doorgevoerd:

Opsomming aanpassingen/ veranderingen n.a.v. nulmeting

- Scholingsbijeenkomsten zijn georganiseerd over het groeidocument.
- De netwerkgroep Groeidocument heeft de handleiding 'Groeidocument en te volgen arrangeerstappen' ontwikkeld en uitgewerkt, onder leiding van een specialist op het gebied

van Ontwikkelingsperspectieven en Handelingsgericht Werken (HGW). In de netwerkgroep is het regulier basisonderwijs, evenals het speciaal basisonderwijs en het speciaal onderwijs vertegenwoordigd.

- Evaluatiegedeeltes in het Groeidocument zijn aangepast.
- De netwerkgroep Digitalisering Groeidocument ontwikkelt een web-based versie van het Groeidocument.
- De Consulent Passend Onderwijs heeft meso-gesprekken ingevoerd. In deze gesprekken worden verwachtingen uitgewisseld. Ook wordt de kwaliteit van de extra ondersteuning en de ondersteuningsstructuur besproken.
- De wens tot verandering in de verdeling van (bepaalde) scholen per werkgebied is opgepakt en hier zijn overlegmomenten voor gepland.
- Er is gestart met budget werkgebieden voor extra ondersteuning ten behoeve van een individuele leerling of een groep leerlingen en voor innovatie. Daarvoor vindt de trimester-rapportage plaats.

Tweede meting: voorjaar 2016

Een jaar later heeft het SWV opnieuw gevraagd naar de ervaringen van de scholen. Dit past binnen de kwaliteitszorg¹ van het swv. De tweede enquête is in het voorjaar van 2016 uitgezet onder alle 105 basisscholen. De enquête was gericht aan de directeur/ schoolleider/ intern begeleider. Voor de enquête is gebruik gemaakt van *google forms*, waardoor het digitaal kon worden ingevuld en de antwoorden automatisch in een spreadsheet werden verzameld.

De response bedroeg bijna 61% (n=58). Daarmee ligt de response wat lager dan in 2015 (was 75%) Hoewel de response dus wat lager ligt dan in 2015 geven de onderzoekresultaten niettemin een goed en representatief beeld van de bevindingen van de scholen.

De enquête was kwalitatief van opzet. Er zijn voornamelijk open vragen gesteld, omdat we het waardevol vinden ruimte te bieden voor respons; we komen graag achter het 'hoe' en 'waarom'. Elk onderdeel startte met een (schaal)vraag naar een algehele waardering op een schaal van 1 (zeer lage waardering; grote mate van ontevredenheid) tot 10 (zeer hoge waardering; grote mate van tevredenheid).

De enquête bevatte 9 open vragen:

- 6 (deel)vragen over het groeidocument
- 6 (deel)vragen over de Consulent Passend Onderwijs
- 3 vragen over het werkgebied

Elk onderdeel sloot af met ruimte voor overige opmerkingen. Deze reacties zijn geen onderdeel van de onderzoeksresultaten maar zijn wel meegenomen als onderdeel van de aanbevelingen.

Voor het meedenken in de opzet van de werkwijze, het meehelpen in het verwerken van de gegevens (vooral het onderdeel Consulent Passend Onderwijs om de integriteit te kunnen waarborgen) en voor de definitieve analyse en rapportage is een onafhankelijk persoon (drs. S. Peek-Beuman, NVO Orthopedagoog-Generalist, OBD Noordwest) gevraagd om de betrouwbaarheid te valideren?

Astrid Ottenheym

Directeur

15 juni 2016

¹ PDSA-werkwijze

Inleiding

In deze rapportage vindt u de resultaten en conclusies van de in maart 2016 uitgezette enquête terug.

Deze rapportage bestaat uit drie hoofdstukken: Groeidocument, Consulent Passend Onderwijs en Werkgebied.

Per hoofdstuk worden de vragen uit de enquête herhaald.

Bij het analyseren van de antwoorden is gebruik gemaakt van een coderingssysteem. Bij zo'n systeem breng je antwoorden samen door het toekennen van codes. Dit betekent dat er categorieën zijn bedacht om de antwoorden in onder te brengen, zodat overzicht ontstaat. Waar mogelijk is gebruik gemaakt van de codering van vorig jaar (nulmeting), zodat een vergelijking in resultaten enigszins mogelijk is.

Een voorbeeld:

Soms kan één antwoord in meerdere codes zijn opgenomen. Naar aanleiding van de vraag 'Wat vind je sterk aan het groeidocument?' kan een school geantwoord hebben dat het document overzicht biedt van alle relevante informatie over een leerling (code 1) en dat het document de betrokkenheid van ouders vergroot (code 2). Op deze manier wordt één antwoord opgenomen in twee verschillende categorieën.

Het aantal keer dat een code wordt toegekend is omgezet in een percentage. Bij een frequentie van meer dan 5% is de antwoordcategorie meegenomen in een gegroepeerd kolomdiagram, waarin de waarden van de categorieën met elkaar worden vergeleken. Na elk kolomdiagram is een toelichting op de resultaten geschreven.

Op basis van de resultaten heeft de auteur een algemene conclusie en aanbevelingen, ten aanzien van het verbeteren van de desbetreffende werkwijze, opgenomen aan het eind van elk hoofdstuk. In de algemene conclusie van elk onderdeel wordt een vergelijking gemaakt met de resultaten van vorig jaar. Let op: voor zover een vergelijking gemaakt kan worden! Het aantal respons-scholen in 2015 was veel hoger, waardoor een vergelijkbaar percentage in huidig onderzoek een kleiner aantal scholen betreft. De rapportage wordt afgesloten met een algemene (overkoepelende) conclusie.

Trends en patronen

Scholen die gericht zijn op (persoonlijke) groei en ontwikkeling geven over het algemeen positieve antwoorden en laten een grotere mate van tevredenheid zien dan scholen die zich (nog) belemmerd voelen door de veranderingen die zijn ingevoerd. De scholen met een denkwijze gericht op ontwikkeling kijken vooral naar kansen en mogelijkheden die de veranderingen in het werkveld hen biedt.

1. Groeidocument

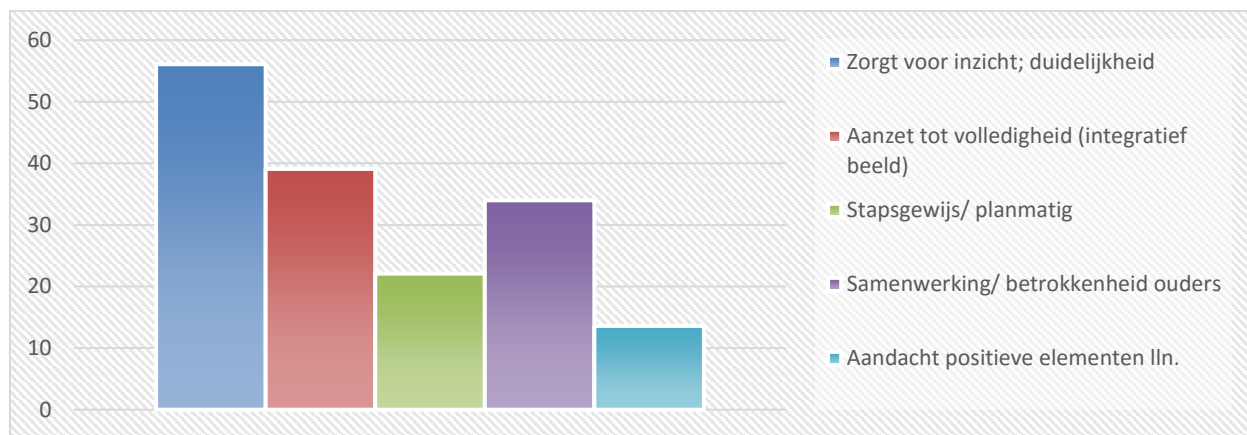
Het groeidocument is een hulpmiddel om samen met de leerkracht, ouders, Consulent Passend Onderwijs en eventueel andere deskundigen een goede analyse en het best passende plan te maken. Met als doel daarmee kind, ouders, leerkracht en school optimaal te ondersteunen.

1.1 Resultaten en toelichting

Vraag 1: Hoe waardeer je (het werken met) het groeidocument?

Gemiddelde, algemene waardering: 6,4

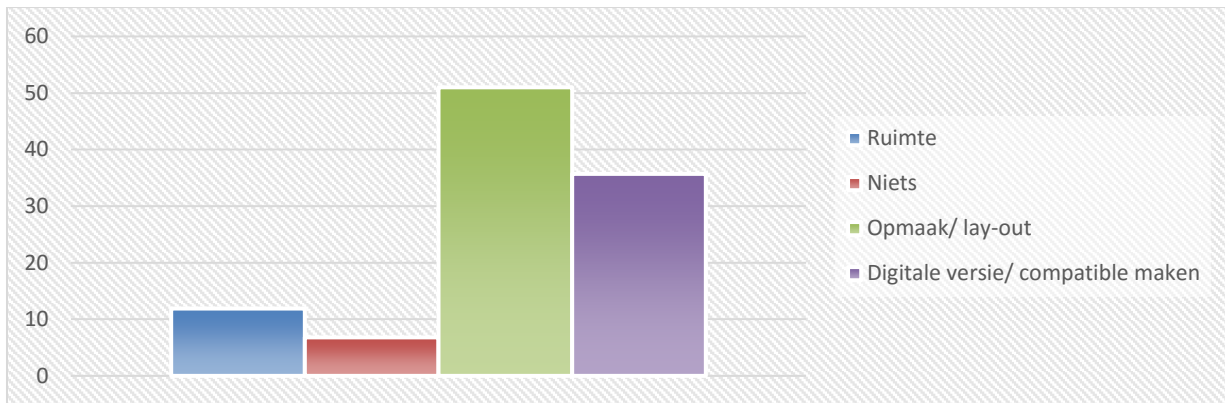
Vraag 1a: Wat vind je sterk aan het groeidocument?

Grafiek 1: Antwoordcategorieën vraag GD-1a in percentages

Meer dan de helft van de responscholen geeft aan dat het groeidocument een duidelijk en overzichtelijk document is, dat zorgt voor inzicht. De scholen geven aan dat het document de essentie weergeeft; een inventarisatie van alle belangrijke, meespelende factoren. Bijna 40% van de responscholen vindt dat het document aanzet tot volledigheid, waardoor een integratief beeld ontstaat. Ongeveer 34% vindt het sterk dat er samenwerking ontstaat met ouders of dat de betrokkenheid van ouders wordt vergroot. Ruim 22% zegt dat het groeidocument de analyse stuurt, waardoor een helder, scherper beeld ontstaat; het is stapsgewijs en planmatig. Het document 'groeit' als het ware. Ruim 13% geeft aan dat positieve elementen van de leerling (eigenschappen, factoren) worden belicht.

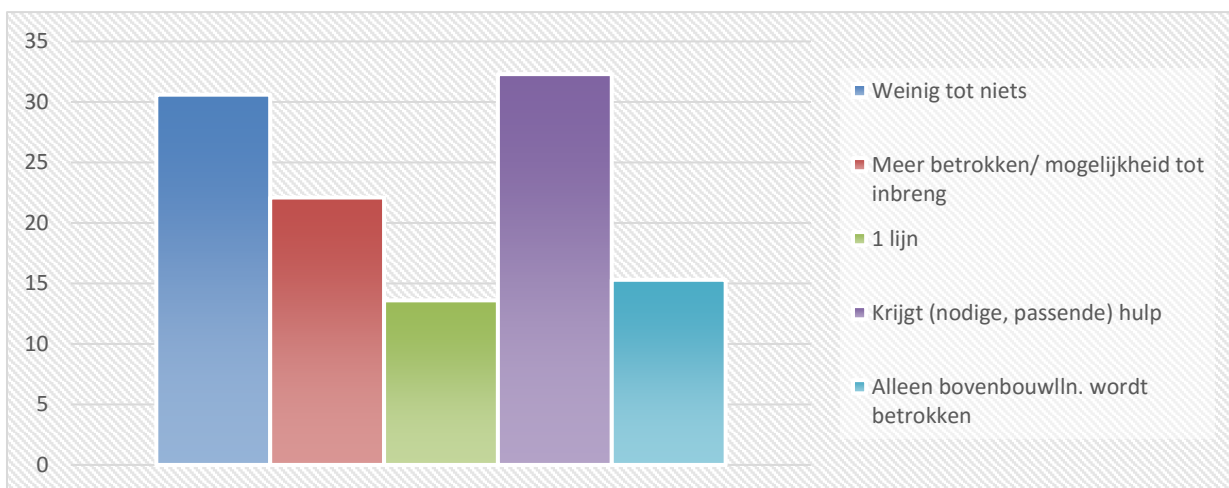
Vraag 1b: Wat zou je aangepast/veranderd willen zien, zodat je de volgende keer een hogere waardering geeft?

Grafiek 2: Antwoordcategorieën vraag GD-1b in percentages

- 51% van de responscholen wil iets veranderen aan de opmaak of de lay-out van het document. Genoemd wordt dat in het huidige document kopjes verspringen en dat onduidelijk is wat waar moet worden genoteerd. Deze scholen willen graag dat het document handiger in gebruik wordt.
- Ruim 35% geeft aan een digitale versie te willen die compatible/gekoppeld is aan bepaalde volgsystemen (zoals het LVS).
- Ruim 11% van de responscholen geeft aan ruimte te missen, voor tekstvlakken voor het MDO-verslag, aanpassingen in de aanpak/voortgang en eigen inbreng.
- Bijna 7% van de responscholen geeft aan niets te missen.

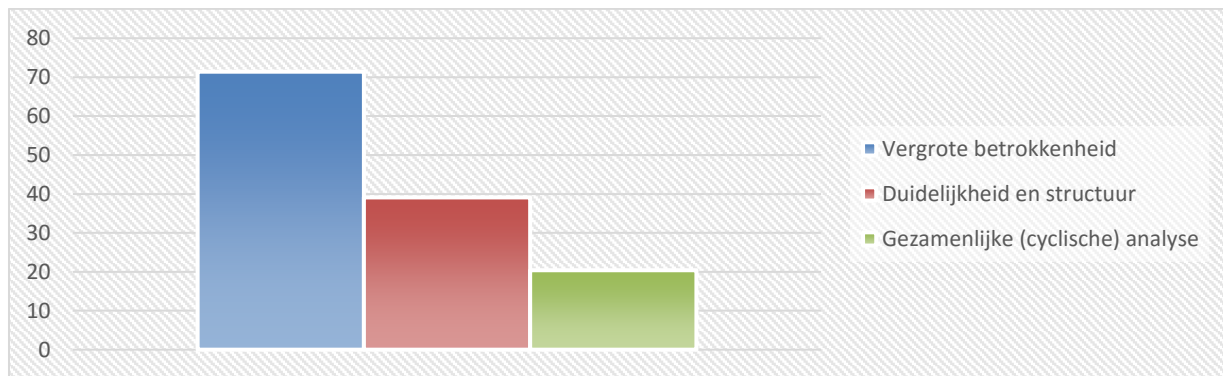
Vraag 2a: Wat merkt de leerling van de inzet van het groeidocument?

Grafiek 3: Antwoordcategorieën vraag GD-2a in percentages

Ruim 30% van de responscholen zegt dat de leerlingen weinig tot niets merken. Zo'n 32% verwoordt dat leerlingen de nodige, passende hulp krijgen; de leerlingen merken het dus indirect. Zo'n 15% geeft aan dat alleen de bovenbouwleerlingen iets merken. Zij worden wel direct betrokken (bijvoorbeeld middels een kindgesprek). Ruim 22% vindt dat leerlingen meer betrokken zijn en de mogelijkheid hebben tot eigen inbreng. Bijna 14% geeft aan dat de leerlingen merken dat thuis en school op één lijn komen.

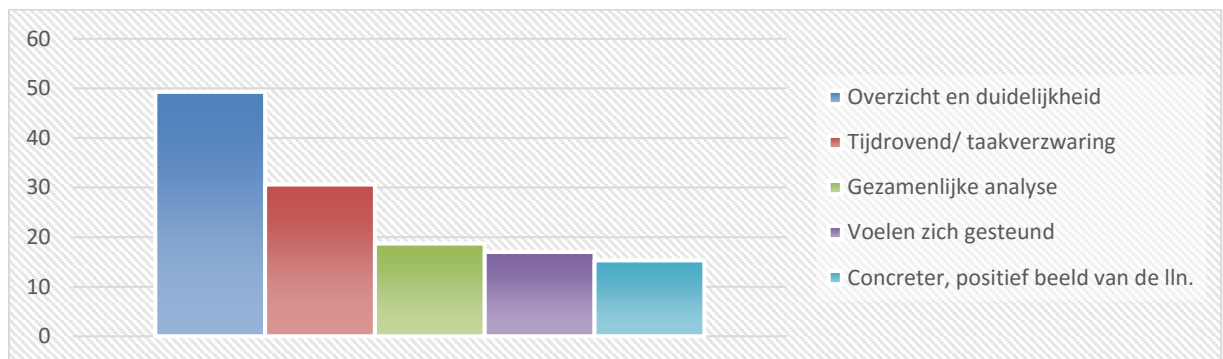
Vraag 2b: Wat merken ouders/ verzorgers van de inzet van het groeidocument?

Grafiek 4: Antwoordcategorieën vraag GD-2b in percentages

Ruim 71% van de responscholen merkt een vergrote betrokkenheid van ouders door de inzet van het groeidocument. Zo'n 19% van deze scholen geeft aan dat ouders zich gehoord voelen door deze manier van werken. School en ouders trekken gezamenlijk op. Bijna 40% geeft weer dat ouders merken dat er duidelijkheid en structuur zit in de aanpak; dit geeft blijk van zorgvuldigheid. Ruim 20% denkt dat ouders merken dat meer sprake is van gezamenlijkheid door het cyclisch proces; de terugkerende analyse door school en ouders samen aan één tafel.

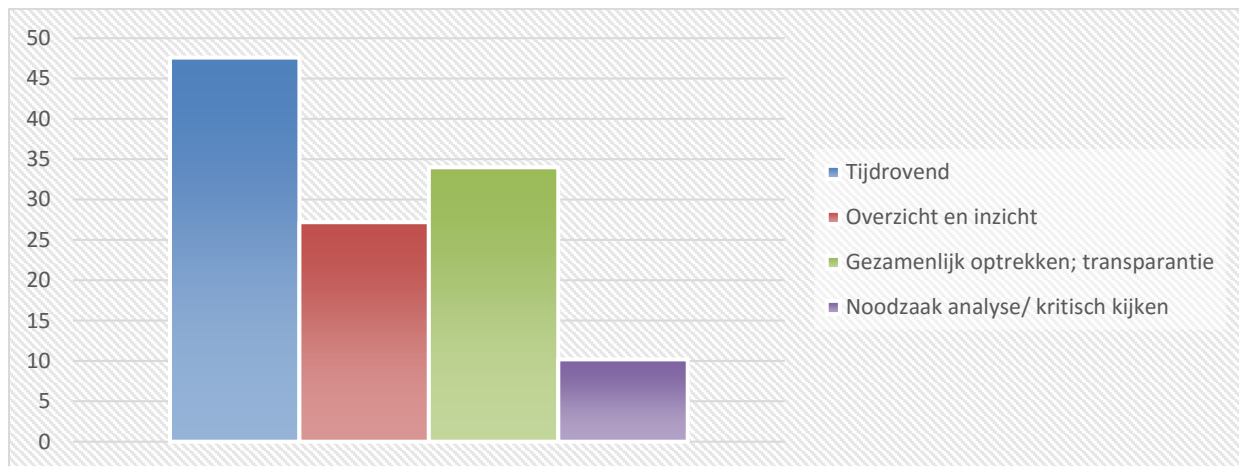
Vraag 2c: Wat merkt de leerkracht van de inzet van het groeidocument?

Grafiek 5: Antwoordcategorieën vraag GD-2c in percentages

Voor wat betreft de leerkracht geeft ongeveer 49% van de responscholen aan dat het groeidocument overzicht en duidelijkheid biedt. Er is sprake van een duidelijke analyse en aanpak, zodat concrete acties kunnen plaatsvinden. Ruim 30% vindt het invullen van het groeidocument voor de leerkracht wel tijdrovend of taakverzwarend. Aangegeven wordt dat het extra werk is, dat het document veel tijd kost om in te vullen en dat het invullen soms lastig kan zijn. Bijna 19% geeft aan dat de leerkrachten meer gezamenlijkheid merken; het gezamenlijk optrekken met ouders om tot een plan te komen. Daarbij zijn korte lijnen en betrokkenheid van ouders belangrijke onderdelen. Zo'n 17% denkt dat de leerkracht zich gesteund voelt; er wordt gekomen tot mogelijkheden voor hulp. Ruim 15% van de responscholen vertelt dat de leerkrachten het document invullen waarna ze een adequaat, concreet, maar ook positiever beeld (dan voorheen) van de leerling hebben.

Vraag 2d: Wat merkt de intern begeleider van de inzet van het groeidocument?

Grafiek 6: Antwoordcategorieën vraag GD-2d in percentages

Bijna 48% van de responscholen geeft aan dat het invullen van het document veel tijd kost. Wel, zo vindt bijna 28%, biedt het document overzicht en inzicht in relevante informatie. Voor de intern begeleider biedt het houvast. Het gezamenlijk optrekken en de transparantie die het document biedt, wordt door 34% genoemd. Er ontstaat betrokkenheid en duidelijkheid over wat gedaan moet worden (afspraken). Ruim 10% geeft aan dat door het invullen van het document de noodzaak gezien wordt voor een goede analyse. Er wordt kritisch gekeken naar de leerling en het handelen rondom de leerling. De intern begeleider heeft hierin een ondersteunende rol.

1.2 Algemene conclusie: onderdeel Groeidocument

In de enquête is gevraagd naar de ervaringen van scholen met het groeidocument middels een schaalvraag en een zestal (deel)vragen. Naar aanleiding van de antwoorden die zijn gegeven kan geconcludeerd worden dat scholen opnieuw de voordelen zien van het werken met het groeidocument. De algemene (en gemiddelde) waardering van de responscholen komt uit op een voldoende (6,4). Wat als sterk wordt ervaren is onder andere dat het document inzicht en duidelijkheid verschaft, voor zowel de ouders/verzorgers, de leerkracht als de intern begeleider. Voor de leerlingen geldt over het algemeen dat zij weinig of indirect iets merken doordat zij vaak niet betrokken zijn bij het bespreken van het groeidocument, maar wel vervolgens passende hulp aangeboden krijgen. Scholen hebben baat bij het gezamenlijk optrekken met ouders en een vergrote betrokkenheid van ouders in het proces, in de analyse van een situatie en in het maken van een plan van aanpak. Ook deze reactie is vergelijkbaar met de eerste (nul)meting. Tegelijkertijd geven scholen, net zoals in de nulmeting, aan dat het werken met het groeidocument arbeidsintensief is; het leidt tot taakverzwaring. Meer dan de helft van de responscholen in huidig onderzoek wil iets veranderen aan de opmaak of lay-out van het document, zodat relevante informatie kan worden ingevoegd en bepaalde onderdelen kunnen worden weggelaten.

In vergelijking met vorig jaar (nulmeting) is bij de vragen ten aanzien van ouders, leerkracht en intern begeleider (2b, 2c en 2d) de categorie 'weinig tot niets' niet meer opgenomen. Doordat scholen nu meer ervaring hebben met het document en het een steeds terugkerend en cyclisch te bespreken document is, merken scholen dat dit de betrokkenen niet kan ontgaan (m.u.v. de leerling).

1.3 Aanbevelingen ten behoeve van werkwijze: Groeidocument

Onderzoek hoe taakverzwaring kan worden geminimaliseerd. Hierbij is het groeidocument een middel, wat gebruikt wordt om het doel (mogelijk maken van passend onderwijs) te realiseren. Mogelijk is het groeidocument opnieuw te herzien waarbij gelet wordt op (handige) lay-out (zodat kopjes, e.d. niet verspringen wanneer het document digitaal wordt ingevuld) en opmaak (toe kunnen voegen van relevante informatie en kunnen verwijderen van niet-relevante onderdelen). Daarbij zal het koppelen van het groeidocument aan de gebruikte volgsystemen helpen bij het (automatisch) in laten vullen van informatie die vanuit het volgsysteem beschikbaar wordt gesteld. Zo'n 'web-based' groeidocument is in schooljaar 2015-2016 ontwikkeld door de netwerkgroep Digitalisering Groeidocument. Deze 'web-based' versie wordt door het samenwerkingsverband beschikbaar gesteld voor scholen in het schooljaar 2016-2017. Tevens wordt hiervoor een scholing aangeboden.

2. Consulent Passend Onderwijs

Elk werkgebied heeft een eigen Consulent Passend Onderwijs, als kritische vriend voor de scholen. Hij of zij denkt met de scholen en ouders mee en is trajectbegeleider, makelaar en schakelaar tussen alle betrokkenen bij passend onderwijs. Het makelen en schakelen wordt gezien als het met elkaar verbinden van expertise, deskundigheid en mogelijkheden van scholen en instanties. De Consulent Passend Onderwijs begeleidt scholen bij het inrichten van passend onderwijs voor ieder kind en maakt hiervoor de beschikbare financiële middelen vrij.

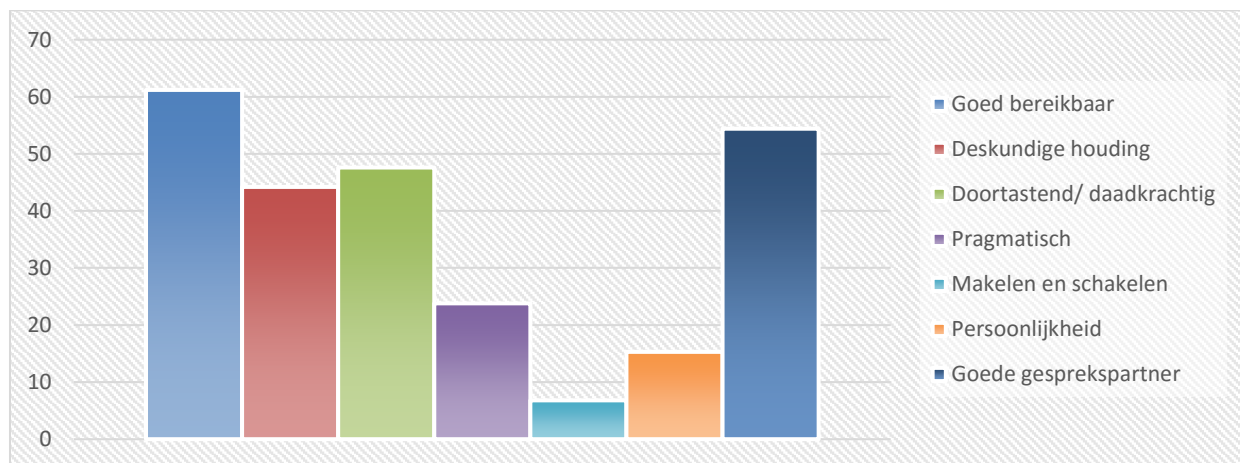
In het schooljaar 2016-2017 gaat de Consulent Passend Onderwijs verder onder de naam 'Consulent Passend Onderwijs'. In het vervolg van deze rapportage wordt daarom deze nieuwe naam gebruikt.

2.1 Resultaten en toelichting

Vraag 1: Hoe waardeer je het samenwerken met de Consulent Passend Onderwijs?

Gemiddelde, algemene waardering: 8,4

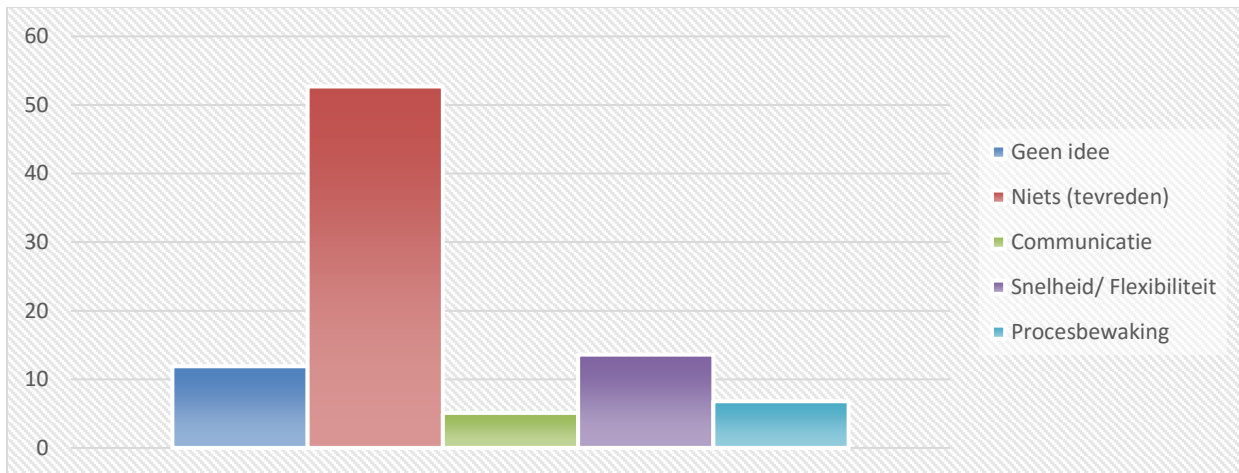
Vraag 1a: Wat vind je sterk aan het (samen)werken met de Consulent Passend Onderwijs waardoor je tot deze waardering komt?

Grafiek 7: Antwoordcategorieën vraag OA-1a in percentages

Ongeveer 61% van de responscholen vindt dat de Consulent goed bereikbaar is. Er is sprake van korte lijnen. Zo'n 54% noemt zijn/haar Consulent een goede gesprekspartner. Onder deze categorie valt bijvoorbeeld: duidelijk zijn in gesprek, kunnen verklaren, relativeren en/of samenvatten. Onder doortastend/daadkrachtig (bijna 48%) wordt verstaan: het snel kunnen handelen, een snelle terugkoppeling geven in de communicatie of proactief zijn. Ruim 44% noemt de deskundige houding van de Consulent als sterk punt. Dit betekent het hebben van kennis van zaken en het weten van de routes binnen het samenwerkingsverband. Een kleiner percentage, zo'n 24%, hecht waarde aan het 'pragmatisch' kunnen zijn. De Consulent wordt dan gezien als ondersteunend, iemand die goede adviezen geeft en bijvoorbeeld handelingsgericht te werk gaat. Ruim 15% van de responscholen vindt de persoonlijkheid van zijn/haar Consulent sterk. Genoemd wordt bijvoorbeeld vriendelijk, open en sympathiek. Een kleine 7% belicht het belang van makelen en schakelen (verbinden en bemiddelen). Genoemd wordt dat de Consulent kan faciliteren, monitoren en bewaken (van het proces).

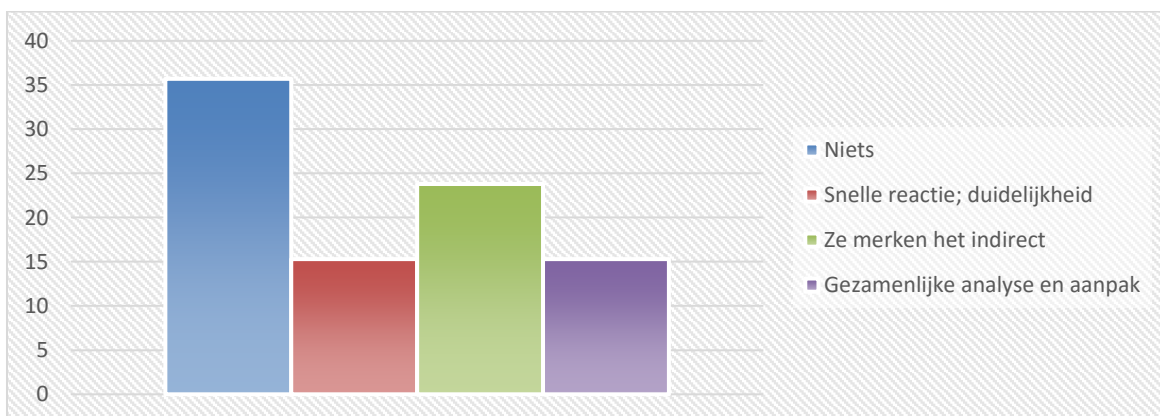
Vraag 1b: Wat zou je aangepast/veranderd willen zien, zodat je de volgende keer een hogere waardering geeft?

Grafiek 8: Antwoordcategorieën vraag OA-1b in percentages

Bijna 53% van de responscholen wil niets veranderen aan de inzet van hun Consulent; zij zijn tevreden. Ongeveer 12% weet niet wat hij/zij zou willen veranderen. Bijna 14% van de responscholen benoemt dat de Consulent sneller of flexibeler mag zijn in het vormgeven van arrangementen, ten aanzien van regels en financiering. Zij vinden dat de Consulent bijvoorbeeld teveel aan de school vraagt om zichzelf te verantwoorden voordat er wat gebeurt. Ongeveer 7% vraagt om een betere procesbewaking. Deze scholen willen dat de Consulent meer 'know how' krijgt van regels en afspraken. Sommige van deze scholen geven aan dat hun Consulent op een bepaald gebied aan expertise mist of dit niet genoeg uitdraagt. Ongeveer 5% heeft moeite met de communicatie: het mag meer helder of direct, het gaat om bereikbaarheid en het nakomen van afspraken.

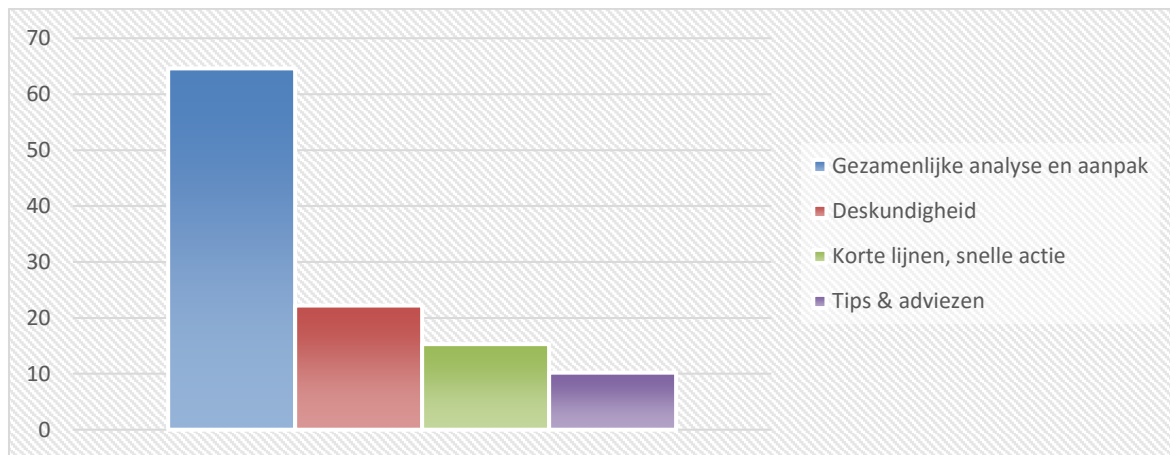
Vraag 2a: Wat merkt de leerling van de inzet van de Consulent Passend Onderwijs?

Grafiek 9: Antwoordcategorieën vraag OA-2a in percentages

Ruim 35% geeft aan dat de leerling niets merkt van de inzet van de Consulent. Een kleiner percentage, zo'n 24%, noemt dat de leerling het indirect merkt. Er wordt hen passend onderwijs aangeboden en er worden mogelijk aanpassingen gedaan in de begeleiding. Ruim 15% van de responscholen geeft aan dat de leerling merkt dat duidelijk wordt wat moet gebeuren; er is sprake van een snelle reactie op de hulpvraag. Een even groot percentage noemt dat de leerling wordt betrokken in het MDO of een gesprek heeft met de Consulent.

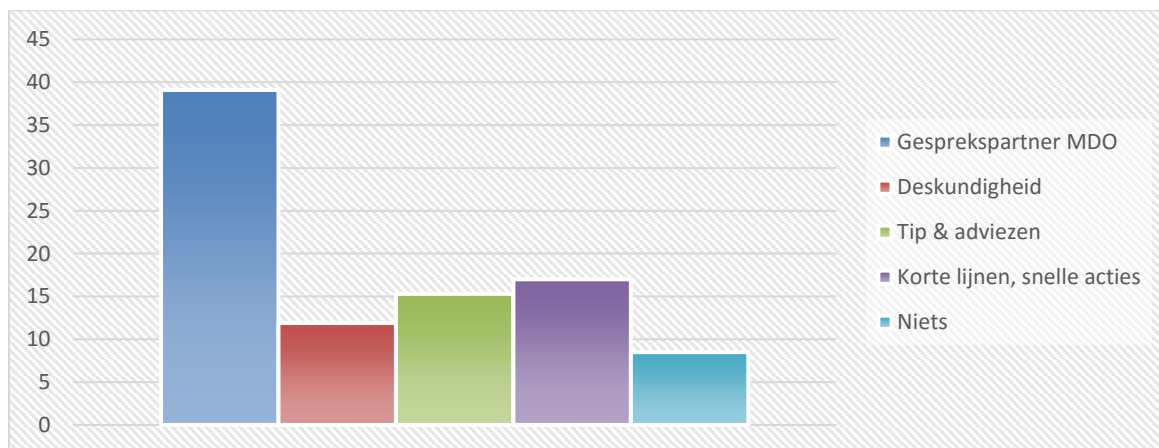
Vraag 2b: Wat merken ouders/verzorgers van de inzet van de Consulent Passend Onderwijs?

Grafiek 10: Antwoordcategorieën vraag OA-2b in percentages

Een groot deel van de responscholen (bijna 65%) geeft aan dat de ouders/verzorgers merken dat er sprake is van een gezamenlijke analyse en aanpak; ouders worden betrokken en geregeld gesproken rondom de zorg/begeleiding van hun kind op school. Genoemd wordt ook dat ouders zich gehoord/ondersteund voelen hierdoor. Ongeveer 22% van de responscholen noemt deskundigheid van de Consulent: ouders merken dat er iemand aan tafel zit die verstand heeft van zaken (zoals routes binnen het samenwerkingsverband). Ruim 15% denkt dat ouders merken dat er korte(re) lijnen zijn; er is sprake van snelle actie na gesprek. Een klein percentage, zo'n 10%, geeft aan dat ouders weleens tips en adviezen krijgen als de Consulent gedurende lange(re) tijd betrokken is bij de leerling.

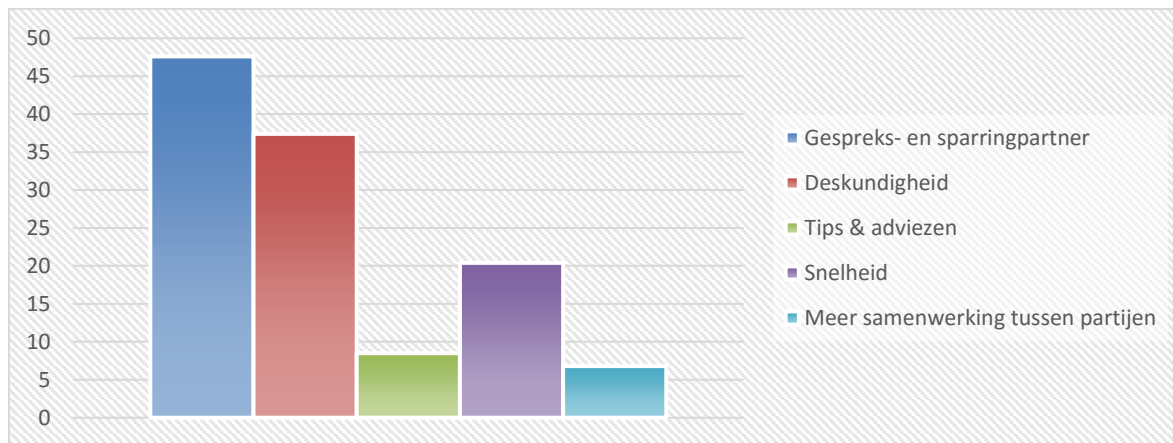
Vraag 2c: Wat merkt de leerkracht van de inzet van de Consulent Passend Onderwijs?

Grafiek 11: Antwoordcategorieën vraag OA-2c in percentages

Een deel van de responscholen (39%) geeft aan dat de leerkracht de Consulent treft als gesprekspartner in het MDO. Van deze scholen geeft bijna 14% aan dat de leerkracht zich gehoord en gesteund voelt door de Consulent. 'Korte lijnen, snelle acties' wordt genoemd door zo'n 17%. Ruim 15% geeft aan dat de leerkracht tips & adviezen krijgt van de Consulent. Bijna 12% vindt de Consulent een klankbord voor de leerkracht (deskundigheid); het wordt duidelijk wat gedaan moet worden. Ruim 8% van de responscholen zegt dat de leerkracht niets merkt van de inzet van de Consulent.

Vraag 2d: Wat merkt de intern begeleider van de inzet van de Consulent Passend Onderwijs?

Grafiek 12: Antwoordcategorieën vraag OA-2d in percentages

Waar de Consulent voor de leerkracht meer als gesprekspartner in het MDO wordt gezien komt bij deze vraag naar voren dat de Consulent, ten aanzien van de intern begeleider, ook een sparringpartner is (bij bijna 48%). Van de responscholen die dit aangeven spreekt 22% uit zich gehoord en gesteund te voelen. Dit draagt bij aan tevredenheid over de Consulent. Deskundigheid wordt ook hier genoemd, door bijna 38%. Genoemd wordt o.a. dat de Consulent dient als 'vraagbaak' en 'ruggesteun'. Ruim 20% noemt de snelheid waarmee de Consulent actie onderneemt en bereikbaar is voor scholen. Ook hier worden tips & adviezen genoemd (8,5%), maar ook dat de Consulent aanzet geeft tot meer samenwerking tussen partijen/betrokkenen (6,8%).

2.2 Algemene conclusie: onderdeel Consulent Passend Onderwijs

In de enquête is gevraagd naar de ervaringen met de (inzet van de) Consulent middels een schaalvraag en een zestal (deel)vragen. Naar aanleiding van de antwoorden kan geconcludeerd worden dat scholen over het algemeen zeer positief reageren ten aanzien van deze werkwijze. De algemene (en gemiddelde) waardering komt uit op een 8,4. De Consulent is over het algemeen goed te bereiken en heeft kennis van zaken/deskundigheid ten aanzien van de routes binnen het samenwerkingsverband. De Consulent wordt, net zoals vorig jaar, gezien als een goede gesprekspartner (of sparringpartner) voor ouders, de leerkracht en intern begeleider. Dit wordt opnieuw als prettig ervaren. Ruim de helft van de responscholen geeft aan niets te willen veranderen (tevreden te zijn) aan de inzet van de Consulent.

2.3 Aanbevelingen ten behoeve van werkwijze: Consulent Passend Onderwijs

Voor een (klein) aantal van de responscholen wordt de inzet van de Consulent als een taakverzwaring gezien. Het gaat dan om de voorwaarden die aan de scholen worden gesteld ten aanzien van het aanvragen van arrangementen. Zij willen dat flexibeler wordt opgesteld richting de scholen en dat arrangementen makkelijker kunnen worden aangevraagd. Mogelijk helpt het als de Consulent naar deze scholen toe goed kan uitleggen waarom het nodig is deze voorwaarden te stellen en wat dat bijdraagt in het belang van het kind.

Ten aanzien van de leerling geeft een groot deel van de responscholen aan dat er (nog) weinig sprake is van betrokkenheid. De leerling merkt weinig tot niets of de leerling is (slechts) indirect betrokken. De gezamenlijkheid en betrokkenheid van ouders, de leerkracht en intern begeleider wordt als positief ervaren. De betrokkenen voelen zich gehoord en (daardoor) gesteund. Geadviseerd wordt te bekijken op welke manier de leerling ook direct betrokken kan zijn. Verwacht wordt

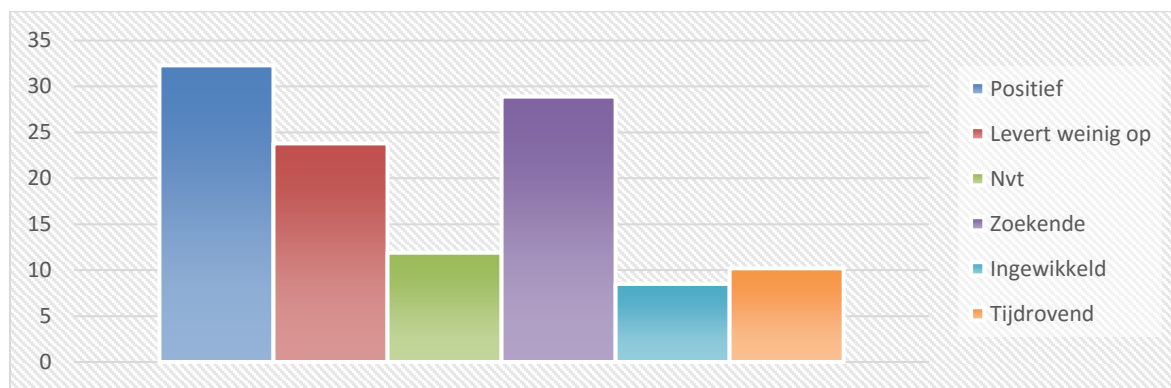
namelijk dat betrokkenheid van het kind bijdraagt aan de effectiviteit van en tevredenheid over de begeleiding. Elk kind heeft het nodig om nodig te zijn! Stimuleer het kind om actief betrokken te zijn bij het eigen proces. Laat het kind voelen dat zijn of haar eigen mening en ideeën nodig zijn en worden gerespecteerd. Dit draagt niet alleen bij aan het vergroten van eigenaarschap, maar zeker ook aan het ontwikkelen van een gezond zelfbeeld en het vergroten van het zelfvertrouwen.

3. Werkgebied

Een werkgebied is een geografische eenheid van een groep scholen die met elkaar samenwerken onder begeleiding van een Consulent Passend Onderwijs. De indeling van de werkgebieden komt overeen met de gebiedsindelingen van de Jeugdzorg. De scholen binnen een werkgebied hebben een gedeelde verantwoordelijkheid in passend onderwijs. Elk werkgebied werkt met een eigen Consulent. De komende jaren gaan basisscholen samen met hun Consulent samenwerken om passend onderwijs in het eigen werkgebied verder vorm te geven.

3.1 Resultaten en toelichting

Vraag 1: Beschrijf hoe je het samenwerken binnen het werkgebied tot nu toe ervaart?

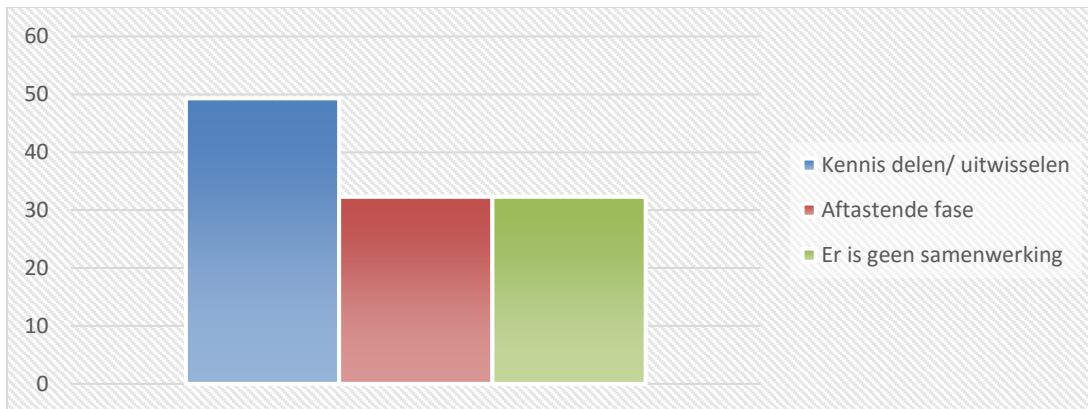
Grafiek 13: Antwoordcategorieën vraag WG-1 in percentages

Ruim 32% van de responscholen ervaart het als positief om in het werkgebied (samen) te werken. Genoemd wordt onder andere dat het nuttig, zinvol of informatief is. Ongeveer 29% is nog zoekende in het werkgebied. Dit deel geeft aan dat het werkgebied nog in opbouw is. Een ander deel van de responscholen, namelijk zo'n 24%, geeft aan dat het werken in het werkgebied (nog) weinig oplevert. Het wordt soms als gering of zinloos ervaren. Een kleiner deel (bijna 12%) is te weinig aanwezig om antwoord te kunnen geven op deze vraag. Zo'n 10% van de responscholen vindt het samenwerken in het werkgebied tijdrovend. Een kleine 9% vindt het ingewikkeld; sommige scholen noemen dat ze zich onbegrepen voelen in de samenwerking, andere scholen noemen dat scholen met elkaar lijken te gaan concurreren.

Vraag 2: Hoe waardeer je de samenwerking binnen het werkgebied tot nu toe?

Gemiddelde, algemene waardering: 6,0.

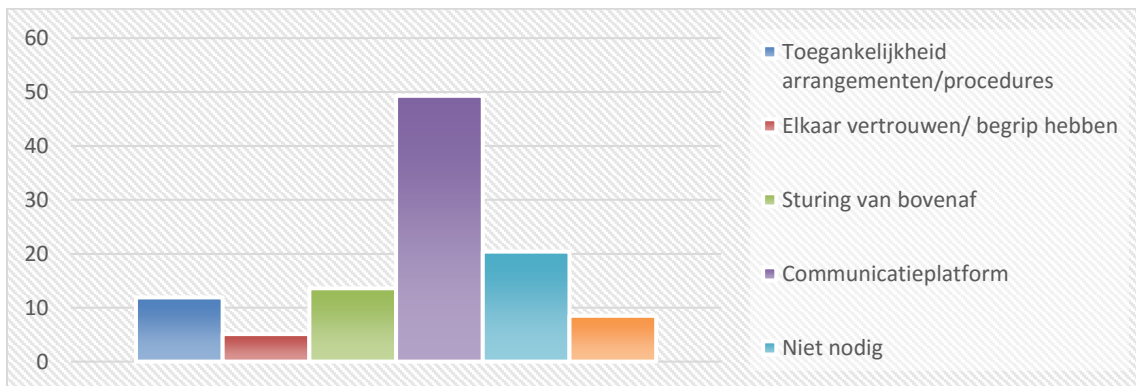
Vraag 2a: Wat vind je sterk aan het samenwerken binnen het werkgebied, waardoor je tot deze waardering komt?

Grafiek 14: Antwoordcategorieën vraag WG-2a in percentages

Bijna de helft van de responscholen ervaart de samenwerking in de werkgebieden tot nu toe als positief. Zij hebben baat bij het uitwisselen van kennis, informatie en expertise. Ook wordt genoemd dat het bespreken van problemen en oplossingen bijdraagt aan de meerwaarde van het samenwerken in het werkgebied. Ongeveer 32% van de responscholen geeft aan nog zoekende te zijn in het werkgebied. Dit deel van de scholen begeeft zich nog in de aftastende fase; zij zijn aanwezig bij bijeenkomsten en de wil is er. Een even groot percentage van de responscholen ervaart geen samenwerking. Deze scholen geven aan de bijeenkomsten niet zinvol te vinden of zelfs concurrentie te ervaren van andere scholen.

Vraag 2b: Welke ontwikkelingen zou je willen zien, zodat je de volgende keer een hogere waardering geeft?

Grafiek 15: Antwoordcategorieën vraag WG-2b in percentages

Bijna de helft van de responscholen geeft aan een communicatieplatform te willen waarin school overstijgend expertise gedeeld kan worden. Ruim 20% van de responscholen vindt het niet nodig om iets te veranderen. Zo'n 14% geeft als tip mee dat meer sturing moet komen van 'bovenaf'; vanuit het samenwerkingsverband. Gedoeld wordt op het stimuleren van samenwerking tussen scholen. Schenk bijvoorbeeld extra aandacht aan de IB-netwerken, organiseer collegiale consultaties en stimuleer om vaker bij elkaar te komen. Bijna 12% van de responscholen wil meer toegankelijkheid zien bij het aanvragen van arrangementen. Het gaat hen dan om de inzet van personele en financiële middelen, maar ook om het willen behouden (of terugzien) van een stuk eigen regie en vrijheid. Een aantal scholen (8,5%) geeft het advies om de bijeenkomsten sterker van

inhoud te voorzien door bijvoorbeeld het uitnodigen van gastsprekers of het inplannen van verschillende workshops. Voor een paar scholen is het belangrijk dat de scholen meer begrip voor elkaar gaan opbrengen, zodat vertrouwen ontstaat.

3.2 Algemene conclusie: onderdeel Werkgebied

In de enquête is gevraagd naar de ervaringen in het werken met werkgebieden middels een schaalvraag en een drietal (deel)vragen. De algemene (en gemiddelde) waardering van de responscholen is (net aan) voldoende. De responscholen kunnen eigenlijk worden opgedeeld in drie groepen. De eerste groep, een groot deel van de responscholen, ervaart het samenwerken als positief. Zij hebben vooral baat bij het uitwisselen van informatie en het delen van kennis met elkaar. Dit komt overeen met hoe er vorig jaar gedacht werd over het samenwerken; ook toen besloeg deze groep een aanzienlijk deel van de responscholen. Dit is ook nu het deel wat opgeeft niets te willen veranderen aan het samenwerken. Een andere, kleinere, groep is nog zoekende. Deze groep spreekt de wil uit te willen samenwerken en naar de bijeenkomsten te komen. Zij weten echter nog niet precies hoe zij het ervaren om daadwerkelijk samen te werken. Een derde groep, ook een aanzienlijk deel van de responscholen, ervaart het samenwerken niet als positief. Zij geven aan de bijeenkomsten niet zinvol te vinden of zelfs concurrentie te ervaren van andere scholen binnen het werkgebied.

3.3 Aanbevelingen ten behoeve van werkwijze: Werkgebied

Naar aanleiding van vraag 2b komen mooie tips van de scholen zelf naar voren, ter verbetering van de samenwerking. Een groot deel van de responscholen geeft aan bijvoorbeeld een groot communicatieplatform te willen ontwikkelen, waarbij school overstijgend gewerkt kan worden. In dit platform kan expertise snel worden gedeeld.

Onderzoek in hoeverre de samenwerking tussen scholen op een positieve wijze vorm gegeven kan worden, zodat het bijdraagt aan ontwikkeling en verandering. Van belang is dat scholen begrip hebben voor elkaar en dat vertrouwen bestaat/ontstaat. Besteed goed aandacht aan de sfeer in het werkgebied. Heb daarbij oog voor de krachten van scholen en wat dit voor meerwaarde kan hebben aan de uitwisseling in de bijeenkomsten.

Het creëren van meer duidelijkheid rondom het aanvragen van arrangementen en de inzet van personele en financiële middelen draagt bij aan het verminderen/wegnemen van ontevredenheid. Van belang is daarbij te onderzoeken in welke mate de scholen het gevoel van regie weer terug kunnen krijgen.

Algemene conclusie

Het doel van dit onderzoek was om zicht te krijgen op de ervaringen van de scholen, vallend onder het samenwerkingsverband Passend Primair Onderwijs. De volgende werkwijzen werden geëvalueerd:

1. het werken met een Groeidocument
2. het werken met een Consulent Passend Onderwijs (voorheen: Consulent Passend Onderwijs)
3. het (samen)werken in een werkgebied.

Om de ervaringen van de scholen te kunnen registreren is een digitale enquête verstuurd. Van de 105 scholen hebben 58 gereageerd; dit is een reactiepercentage van 60,9%.

De algemene conclusie die getrokken kan worden uit deze enquête (2^e meting) is dat de responscholen positief zijn over de Consulent Passend Onderwijs. Een gemiddelde waardering van 8,4 is een prachtig resultaat. Uit de antwoorden en de reacties van de scholen kan worden opgemaakt dat zij ten opzichte van vorig jaar (nulmeting) veel meer ervaring hebben opgedaan met de drie werkwijzen. Ook de scholen hebben zich (door)ontwikkeld op het gebied van passend onderwijs. Voor de verdere ontwikkeling blijft een goede wisselwerking tussen scholen en consulenten van belang. Dit betekent dat de consulent alert moet blijven op de (door)ontwikkeling. De Consulent heeft een spilfunctie, die de verbinding maakt tussen de werkwijzen. Zij zijn de ingang naar scholen voor het doorvoeren van aanpassing en ontwikkeling als reactie op de resultaten uit dit onderzoek. De Consulent heeft op deze manier een centrale rol in de uitwerking van passend onderwijs en de samenwerking met de scholen.